עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

דו"ח הדירקטוריון

לתקופה שנסתיימה
ביום 30.09.2009

תוכן דוח הדירקטוריון

		מס' עמוד
1.	מאפיינים כללים של קרן הפנסיה	4
2.	נתונים עיקריים בדוחות הכספיים ביניים ושינויים מהותיים	7
3.	סקירה כלכלית לתקופת הדוח	10
4.	שינויים מהותיים והוראות חקיקה	12
5.	בקרות ונוהלים	16

דוח הדירקטוריון לתשעת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר, מבטא את השינויים העיקריים במצב העסקי של "עמית" קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ ("הקופה") בתקופה זו, והוא נערך בהתחשב בכך שבידי הקורא גם הדוח התקופתי המלא של הקופה לשנת 2008, אשר פורסם ביום 26 במרס 2009.

תמצית דו"ח הדירקטוריון כולל מידע צופה פני עתיד,כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968, מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה הקיימת בקופה במועד הדו"ח וכולל הערכות של הקופה או כוונות שלה נכון למועד הדו"ח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או משתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על-ידי הופעת מילים כגון: "הקופה מעריכה", "הקופה סבורה", "צפוי/ה" וכדומה, אך ייתכן כי מידע זה יופיע גם בניסוחים אחרים.

פרק א' - מאפיינים כלליים של קרן הפנסיה

"עמית קרן לפנסיה ותגמולים בע"מ" (להלן - החברה) מפעילה קרן פנסיה יסוד (להלן – הקרן) ופועלת במסגרת תקנות החברה ובכפיפות לשינויים ולתוספות שיוכנסו בהם מזמן לזמן על פי ההחלטה שתתקבל על ידי אסיפה כללית מיוחדת ברוב של 75% מהנוכחים ובאישור הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון באוצר (להלן- הממונה).

קרן הפנסיה, אחראית למילוי המוטל עליה לפי התקנות וכספי הקרן משמשים אך ורק למטרות להן מיועדת הקרן.

מטרת הקרן היא להבטיח לעמיתיה תשלום פנסיה לעת זיקנה, לברי-קצבה וכן פנסיות לאלמנים, אלמנות ויתומים של פנסיונרים שנפטרו והזכאים לכך על פי התקנות.

המקורות הכספיים נובעים מתשלומי המעסיק והעובד ונצברים מידי חודש בחודשו בקרן הפנסיה.

החברה המנהלת

הקרן מנוהלת מיום 1.1.93 ע"י "הפניקס ניהול קרנות פנסיה וגמולים בע"מ" (להלן - חברת הניהול), בהתאם להסכם ניהול שאושר ע"י הממונה.
חברת הניהול מנהלת קרנות פנסיה חדשות .

רשיון מבטח

ל"עמית קרן לפנסיה ותגמולים בע"מ" רשיון מבטח שמספרו 1/347, שהוצא בהתאם לסעיף 85 א' לחוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א - 1981 ותוקפו החל מיום תחילת החוק 1.7.81.

אישור קופות גמל

לקרן אישור קופת גמל לקצבה מס' 1/347, המתחדש מידי רבעון או מידי חודש על פי החלטת הממונה והינו בתוקף עד ליום 31.08.2009 קיימת מגבלה להפקדות בהתאם לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד – 1964. אישור קופת גמל ניתן לתקופה מוגבלת ומאחר ועל החברה להשלים את השינוי המבני המתחייב על פי דין.
החברה הגישה מתווה לאגף שוק ההון הביטוח והחיסכון לשינוי מבני. בין החברה, החברה המנהלת ואגף שוק ההון מתנהלים דיונים בהקשר למתכונת השינוי המבני בחברה.

צבירת זכויות הפנסיה

בקרן מופעלות כיום שלוש תוכניות לצבירת פנסיית יסוד לפי הפירוט הבא:

(1) תוכנית צבירת הפנסיה לעמיתים שהצטרפו עד 31.12.1988

בתוכנית זאת, הפנסיה מחושבת עפ"י ותק צבור ושכר קובע.

על פי תקנון הקרן, עמית שהצטרף עד ליום 31.12.1988 רשאי לבחור, לפני מועד תחילת תשלומי הפנסיה, בחירה בלתי חוזרת בין שתי האפשרויות לחישוב פנסיה ועל פיהן נקבע אופן הצמדת תשלומי הפנסיה:

1. הצמדה לתוספת יוקר - לפי אפשרות זו השכר הקובע לפנסיה יחושב על פי השכר הריאלי הממוצע ועל בסיס לוח הפנסיה הישן כדלקמן:

10 שנות וותק	-	30%
לכל שנה נוספת	-	1.4%
שיעור הצבירה המירבי	-	65%

תקופת האכשרה בתוכנית זאת היא 10 שנים מלאות בהן שולמו לקרן התשלומים המגיעים מהמעסיק והעובד.

2. הצמדה למדד - לפי אפשרות זו גובה הפנסיה יקבע על פי סכום הצבירה שיצטבר לזכות העמית בהגיעו לגיל הפרישה ועל בסיס חישוב אקטוארי, בתוספת של עד 20%, אולם בכל מקרה הפנסיה לא תעלה על הפנסיה המחושבת לפי אפשרות 1 ולא תפחת מ-5% מהשכר הממוצע במשק (פנסית מינימום).

(2) <u>תוכנית צבירת הפנסיה לעמיתים שהצטרפו החל מ-1.1.1989</u>

תוכנית זאת מבוססת על טבלת צבירת אחוזי פנסיה שנתיים המקנה "מנות פנסיה". התוכנית מאוזנת אקטוארית ברמה אישית, "המנות" מחושבות בעת התשלום לגבי כל הפקדה בנפרד, לפי גיל ומין העמית.

זכויות הפנסיה נצברות כשהן צמודות למדד יוקר המחיה מדי חודש בחודשו.

שיטה זאת אינה מחייבת תקופת אכשרה, אולם קיימת פנסית מינימום בשיעור 5% מהשכר הממוצע במשק.

(3) <u>תוכנית לעמיתים שהצטרפו בתקופה 3/95-1 (עמיתי תקופת הביניים)</u>

תוכנית זו מבוססת על טבלת צבירת אחוזי פנסיה שנתיים המקנה "מנות פנסיה" לפי תשואה של 4.6%. התוכנית מאוזנת אקטוארית ברמה האישית "המנות" מחושבת בעת התשלום לגבי כל הפקדה בנפרד לפי גיל ומין העמית. זכויות הפנסיה נצברות כשהן צמודות למדד מידי חודש בחודשו אך תשלום הפנסיה נעשה בסוף החודש בגין החודש שחלף. אין תקופת אכשרה אך יש דרישה לפנסית מינימום.

<u>קרן סיכון</u>

מטרת קרן הסיכון הינה לצבור עתודות לחיזוקה וביסוסה של קרן הפנסיה.
המקור הכספי של קרן הסיכון הוא מניכוי מעמיתים העוזבים ומושכים את סכום הצבירה שלא כפנסיה חודשית, בשיעורים הבאים:

1. 3% מהצבירה - ממשיכות לפני גיל פרישה.
2. 1% מהצבירה - ממשיכות לאחר גיל פרישה.
3. במקרה מות עמית אין מבוצע ניכוי לקרן סיכון והכספים משולמים במלואם למוטבים (נהנים).

<u>שינויים בדו"ח האקטוארי</u>

על פי תוצאות הדו"ח האקטוארי ודרישת הממונה מחודש 3.09 זכויות העמיתים הופחתו ב- 10% במהלך חודש 3.09.
כמו כן, הפנסיה לפנסיונרים שפרשו או יפרשו לפנסיה עד ליום 30.06.09 תוקטן ב-10%. ההקטנה תעשה באופן הדרגתי מיולי 2009. הפנסיה תוקטן ב-5% והחל מיולי של כל שנה עוקבת ובמשך 5 שנים הפנסיה תוקטן ב- 1.55%.

<u>שינויים בתקנון הקרן</u>

במאי 2007 אישר הממונה שינויים בתקנות לפיהם –
עמית או אלמנת עמית בר קצבה רשאים למשוך חלק מהצבירה ובגין היתרה לקבל פנסיה חודשית שתחושב לפי מקדמי היוון אקטואריים.
עמית שהצטרף לקרן לפני 1.1.89 וטרם צבר תקופת הכשרה יוכל לקבל פנסיה שתחושב על ידי חלוקת הצבירה במקדמי ההיון האקטואריים.

<u>הסדר הניהול</u>

קרנות הפנסיה והתגמולים של "עמית" מנוהלות באמצעות מוסדות עמית המאוישות ע"י נציגי העובדים, המעבידים והעצמאיים ונציגי חברת הניהול, "הפניקס ניהול קרנות פנסיה וגמולים בע"מ" (שהינה חברת בת של הפניקס הישראלי בע"מ).

חברת הניהול מעמידה לרשות החברה, על חשבונה, את כל העובדים נושאי התפקידים ונותני השירותים וכן משרדים ומערכות תפעול וזאת בתמורה לדמי הניהול ששיעורם נקבע בסעיף 144 לתקנון.

להסדר הניהול ניתן תוקף בפרק ח' בתקנות עמית: (הוראות מיוחדות בתקופת ניהולה של עמית ע"י חברת הניהול), עפ"י אישור האסיפה הכללית המיוחדת מיום 24.12.1992 ואישור הממונה על שוק ההון, בטוח וחסכון מיום 15.3.1993, בהתאם לפירוט להלן:

(1) חברת הניהול רשאית למנות 4 נציגים מטעמה באסיפה הכללית, במועצה ובועד הפועל - ו-3 בועדת ההשקעות (להלן: "נציגי חברת הניהול").

(2) לנציגי חברת הניהול באסיפה הכללית, במועצה ובועד הפועל-51% (חמישים ואחד אחוזים) מזכויות ההצבעה באסיפה הכללית, וכן (לפי העניין) במועצה ובועד הפועל: 2 מנציגי חברת הניהול ובהם מנכ"ל החברה או בהעדרו ממלא מקומו (כמשמעותם בתקנה 131 בתקנות), ישתתפו בישיבותיהן של האסיפה הכללית, המועצה והועד הפועל.

(3) העמיתים החברים בחברה רשאים לבחור באסיפה הכללית לפי שיקול דעתם הבלעדי, מיופי כוח מטעמם, כחברים במועצה ובועד הפועל, בהתאם ובכפיפות לתנאים ולהוראות המפורטים בתקנות החברה.

(4) לנציגי העמיתים במועצה ובוועד הפועל 49% (ארבעים ותשעה אחוזים) מזכויות ההצבעה כשלכל אחד מנציגי העמיתים שיצביעו במועצה ובועד הפועל יועבר חלק יחסי מזכויות ההצבעה, לפי היחס של 1 חלקי מספר המצביעים הנוכחים במועצה או בועד הפועל.

החברה קבלה ביום 8.1.02 אישור הממונה הדוחה את יישום חוזר פנסיה 2002/4 בכל הנוגע לקרן הפנסיה עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ.

פרק ב' - נתונים עיקריים בדוחות הכספיים ביניים ושינויים מהותיים

מאזן

סך התחייבויות הפנסיוניות ליום 30 בספטמבר 2009 הסתכמו לסך של 690,796 אלפי ש"ח מול 581,984 אלפי ש"ח ליום 31.12.2008 - גידול של כ- 19% הנובע ברובו מהכנסות נטו מתחילת שנת 2009 ועד ליום 30 בספטמבר 2009 בסך של 94,193 אלפי ₪.

להלן נתונים על נכסי הקרן:

	30 בספטמבר 2009 בלתי מבוקר אלפי ש"ח	31 בדצמבר 2008 מבוקר אלפי ש"ח
רכוש שוטף		
מזומנים ושווי מזומנים	61,833	64,451
חייבים ויתרות חובה	1,140	1,860
סיוע ממשלתי ישיר	4,052	3,877
	67,025	70,188
השקעות		
ניירות ערך בלתי סחירים	353,342	*344,228
ניירות ערך סחירים	270,099	169,049
פיקדונות והלוואות	6,036	5,351
	629,477	518,628
סך כל נכסים	696,502	588,816

*) הוצג מחדש, ראה באור 10 לדוח הכספי.

להלן נתונים על התחייבויות הקרן :

	30 בספטמבר 2009 בלתי מבוקר אלפי ש"ח	31 בדצמבר 2008 מבוקר אלפי ש"ח
התחייבויות שוטפות	5,706	4,878
התחייבויות פנסיוניות :		
התחייבויות צבורות		
לפנסיונרים	49,943	44,772
למבוטחים	565,458	537,735
לאחרים	56,723	54,279
סך התחייבויות צבורות	672,124	636,786
התחייבויות בגין דמי גמולים הצפויים להתקבל בקרן בעתיד	434,628	420,013
בניכוי ערך נוכחי של דמי גמולים הצפויים להתקבל בקרן בעתיד	(228,811)	(243,047)
בניכוי ערך נוכחי של הסבסוד באמצעות אג"ח מיועדות מסוג "ערד" שהקרן צפויה לרכוש לאחר מועד המאזן	(21,546)	*(18,769)
	184,271	158,197
הפרש בין חישוב אקטוארי לבין החשבונאי בהתאמת שערוך אג"ח מיועדת מסוג "מירון" לאומדן השווי ההוגן	(2,974)	(20,847)
סיוע ממשלתי ישיר	(202,373)	(196,361)
עודף אקטוארי	39,748	6,163
סך כל התחייבויות פנסיוניות	690,796	583,938
סך כל התחייבויות	696,502	588,816

*) הוצג מחדש, ראה באור 10 לדוח הכספי.

הכנסות והוצאות – מגמות עיקריות

הכנסות

תשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 (להלן : תקופת הדו"ח) התאפיינו בעליות שערים מתונות בשווקים בישראל ובעולם. הרווח מהחלק הסחיר של הקרן הסתכם לסך של 49,360 אלפי ש"ח אשר היווה כ 54% מסך הכנסות הקרן לתקופת הדו"ח . ניירות ערך לא סחירים הניבו הכנסה של 40,545 אלפי ש"ח אשר היוו כ 45% מסך הכנסות הקרן לתקופת הדו"ח. הכנסות מניירות ערך לא סחירים נבעו בעיקרם מתשואה מובטחת על אגרות חוב מירון המונפקות על ידי הממשלה.

הוצאות

	לתשעת החודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר בלתי מבוקר אלפי ש"ח	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008 מבוקר אלפי ש"ח
דמי ניהול	1,214	1,597
הוצאות תפעוליות אחרות	38	41
סך כל ההוצאות	1,252	1,638

דוח תנועה בקרן הפנסיה

סך התחייבויות הפנסיוניות ליום 30 בספטמבר 2009 הסתכמו לסך של 690,796 אלפי ש"ח מול 583,938 לפי ש"ח ליום 31.12.2008 - גידול של 18% הנובע ברובו מתשואה נומינלית ברוטו חיובית בשיעור של 15.99% מתחילת שנת 2009 ועד ליום 30 בספטמבר 2009.

בתקופת הדוח היקף הפקדות המבוטחים הסתכמו לסך של 19,044 אלפי ש"ח לעומת 18,907 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד .

היקף משיכות המבוטחים הסתכמו בתקופת הדוח לסך של 3,559 אלפי ש"ח לעומת 3,402 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ותשלומי פנסיית זקנה הסתכמו בתקופת הדוח ל-2,820 אלפי ש"ח לעומת 2,417 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד .

פרק ג' - סקירה כלכלית לתקופת הדוח

במהלך התקופה נרשמו עליות חדות בשוקי ההון - מדד ת"א 25 עלה בכ- 52%, מדד ת"א 100 עלה בשיעור של 65.5% ומדד יתר 120 רשם עליה מרשימה של 125.8%. העליות בשוקי המניות הושפעו בין השאר ממדיניות הריבית של בנק ישראל, שיצר סביבת ריבית ריאלית שלילית. גם לאחר העלאת ריבית אחת במהלך התקופה עומדת הריבית בישראל על 0.75% בעוד האינפלציה מתחילת השנה הסתכמה בכ- 3.5%, בעיקר עקב התייקרות סעיפי הדיור והעלאות חד פעמיות של מיסים עקיפים ע"י המדינה. תנאי ריבית אלו ממשיכים לתרום לזרימת כספים לשוקי ההון והנכסים (כגון נדל"ן) ולעליה בתאבון המשקיעים לסיכון. ביצועי שוק המניות בישראל עלו משמעותית על ביצועי שוקי המדינות המפותחות, שם המצב הכלכלי ונתוני האבטלה היו קשים יותר.

הריבית הנמוכה ששררה מתחילת השנה תרמה לביצועים חיוביים בשוקי האג"ח. האינפלציה שהחלה להרים ראש ברבעון השני והצפי למדדים גבוהים נוספים הביאו להעדפת אג"ח צמודות על פני אלו שאינן צמודות. אגרות החוב הממשלתיות הצמודות למדד עלו בתקופה זו בשיעור של 10.1%, בעוד מדד האג"ח שאינן צמודות עלה במהלך התקופה ב- 2.5% בלבד.

בתשעת החודשים הראשונים של השנה הצטבר גירעון של כ- 22 מיליארד ₪ בתקציב המדינה. אמנם מדובר בגרעון גבוה, הדומה לגרעון המצטבר בשלוש השנים הקודמות אך עדיין נמוך מזה שהוערך בתחילת השנה, על רקע עלייה בגביית מיסים משוקי ההון והנדל"ן. הגירעון הנמוך תרם לחיוב לשוק האג"ח הממשלתי, עקב תובנת המשקיעים שישמר היצע נמוך של הנפקות חדשות. זאת לאחר שעד אוגוסט ישם בנק ישראל מדיניות לרכישת אג"ח ממשלתי עד לסכום מצטבר של כ- 15 מיליארד ₪. מטרת מדינות זו הייתה לאושש את שוק האשראי החוץ בנקאי, דרך הורדת תלילות העקום הממשלתי. צעד זה רשם הצלחה בהתנעת שוק האשראי החוץ הבנקאי לאור התשואות הנמוכות ואף השליליות שאליהן הגיעו אגרות החוב הצמודות במח"מ קצר-בינוני.

ההתרחשויות בשוק האג"ח הממשלתי הקרינו לחיוב גם על שוק אג"ח חברות, לאחר שבסוף 2008 גילם אפיק זה כשל שוק בתמחור הסיכונים. עם הצטברות נתוני מקרו שהראו שהמיתון בישראל אינו חמור כפי שהעריכו בתחילה, רשמו מדדי אג"ח חברות עליות חדות - מדד תל בונד 20 עלה ב- 22% ומדד תל בונד 40 ,שהיה מוטה חברות נדל"ן, עלה ב- 41%. על רקע ירידת התשואות והעלייה בתיאבון המשקיעים לסיכון, חזרו החברות לגייס חוב מהציבור. גיוסים אלו, שבתחילה כללו בעיקר את החברות בדירוגים הגבוהים ביותר (קבוצת AA) הביאו גם חברות בדירוגים מקבוצת ה- A, לנסות ולגייס כספים מהציבור. מרבית ההנפקות זכו לביקושי יתר, בין השאר על רקע גיוסים גבוהים בתעשיית קרנות הנאמנות בקרנות אג"ח, על חשבון פדיונות בקרנות הכספיות. בתשעת החודשים הראשונים של השנה גייסו חברות כ- 28 מיליארד ₪ וטרם ניכרת האטה בקצב הגיוסים כאשר ניצנים ראשונים של הנפקות מניות החלו ניכרים בחודש אוקטובר.

הקשיים בחברת צים והודעתה המפתיעה של קבוצת אפריקה ישראל בסוף אוגוסט על הצורך בהגעה להסדר חוב עם בעלי האג"ח, תרמה לעלייה ברמת הפחד בשוקי המניות והאג"ח בספטמבר אך זו שככה במהרה והשווקים חזרו לעלות בעידוד הריבית הנמוכה ונתוני מקרו חיוביים מחו"ל ובישראל (כגון שינוי מגמה באבטלה ונתוני המדד המשולב).

גם שוק המט"ח רשם בתקופה הנסקרת תנודתיות גבוהה - בתחילת השנה התחזק הדולר למול השקל בכ- 12%, אולם לאחר מכן בהתאם למגמות בעולם, הוא נחלש ובסוף ספטמבר שערו למול השקל היה נמוך בכ- 1% מזה בתחילת השנה, דבר שפגע מאד ברווחי יצואנים לגוש הדולר. לעומתו, שער האירו למול השקל עלה במהלך התקופה בכ- 4%. לאור זאת, יש לציין את מדיניות בנק ישראל לתמוך בשער הדולר באמצעות רכישות יומיות, אך ללא הצלחה מרובה. חשש מפעילות של ספקולנטים הביאה את בנק ישראל להכריז באוגוסט על הפסקת המדיניות באופן רשמי אך גם לאחריה הוא המשיך לרכוש דולרים בהיקפים ניכרים. עקב רכישות אלו יתרות המט"ח של ישראל עלו לשיא של כ- 56 מיליארד דולר. במהלך אוקטובר המשיך הדולר להיחלש ונותר מתחת לרמת 3.8 ₪ לדולר.

שווקי הכספים בחו"ל

שוקי המניות במדינות המפותחות פתחו את שנת 2009 בירידות שערים, כהמשך ישיר לירידות שאפיינו את שנת 2008. כך, מדד S&P 500 רשם בתחילת השנה ירידה של 25% ומדד היורוסטוקס 50 רשם ירידה של 26%. ואולם, החל ממרץ השתנתה המגמה ומדדי המניות המובילים רשמו שבעה חודשים של עליות, שקיזזו במלואם את הירידות שאירעו בחודשיים הראשונים ואף עברו לתשואות חיוביות נאות. בתקופת הדוח, עלה מדד S&P 500 בכ- 17%, מדד הנאסדק עלה ב- 34.6% ומדד היורו סטוקס 50 עלה בשיעור של 17%.

התייקרות מחירי הסחורות ונתונים טובים יותר לגבי מצב הכלכלה בסין, ברזיל הודו ואחרות תרמו לעליות חדות יותר בשוקי המניות המתפתחות - מדד MSCI של המדינות המתעוררות עלה במהלך התקופה ב- 61.2%.

שינוי המגמה בשוקי המניות ארע בהמשך לועידת ה- G20, שבה הצהירו ראשי המדינות המשתתפות על מחויבותם להתאמץ ולסיים את המשבר. בהמשך, החלו להתפרסם נתוני מאקרו בעולם שתרמו להערכה ששיא המשבר מאחורינו אם כי נתוני האבטלה המשיכו להציג נתונים מדאיגים. פרסום נתוני מקרו סותרים טלטל את השווקים כמה פעמים במהלך התקופה אך המגמה נותרה חיובית. אי הודאות לגבי מידת ההתאוששות בכלכלה נותרה עדיין בעינה והייתה אחד מהגורמים לעליית מחיר הזהב לשיא נומינלי של כל הזמנים.

שוקי המניות בעולם הושפעו גם מהתנהגות הדולר היות והיחלשותו תרמה להוזלת מחירי המניות (כמו גם נכסים אחרים וסחורות) בעיני משקיעים זרים ויצרה ביקושים. זאת ועוד, היחלשות הדולר תרמה לחיוב לכלכלת ארה"ב מעצם השפעתה החיובית על היצואנים האמריקאים. בתחילת השנה התחזק הדולר בעולם ובעיקר מול היורו בשיעור של כ- 10%, אולם בהמשך, השתנתה המגמה, כך שבסה"כ התחזק היורו ביחס לדולר בשיעור של 5.3%. היחלשות הדולר באה לידי ביטוי גם במחירי הסחורות, בעיקר הנפט, שחזרו לעלות ברבעון השלישי.

לאחר תאריך המאזן בשבועות הראשונים של אוקטובר, נמשכה האווירה החיובית בשווקים, על רקע המשך הריבית הנמוכה ופרסום דוחות החברות הציבוריות בארה"ב לרבעון השלישי, שהיו ברובם טובים מהתחזיות. נתוני מקרו מפתיעים לרעה בארה"ב ציננו במעט את ההתלהבות לקראת סוף אוקטובר ומדד ה-VIX חזר לעלות.

<u>פרק ד'- שינויים מהותיים והוראות חקיקה</u>

א. **<u>תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (חישוב שווי נכסים) התשס"א-2009</u>**
ב- 9 בפברואר 2009 פורסמו תקנות בדבר שערוך נכסים בתחולה מ- 30 יום מיום הפרסום. בתקנות אלו נקבעו דרכי שערוך הנכסים וחישוב התשואה היומית.
תקנות אלו ביטלו את סעיפי השערוך בתקנות מס הכנסה לאישור וניהול קופות גמל.

ב. חוזר 2008-9-19 פרסום מרכיבי התשואה של הגופים המוסדיים , מיום 10.12.2008). על מנת לאפשר לחוסכים השוואה נכונה ויעילה בין התשואות השונות של הגופים המוסדיים, ובכדי לעודד גילוי ושקיפות, חוזר זה קובע כי על הגוף המוסדי לפרט את נתוני התשואות על מרכיביהן בהתאם לאפיקי ההשקעה השונים, ולפרסם אחת לרבעון את מרכיבי התשואה הרבעונית המצטברת במקביל למרכיבי התשואה החודשית. חברה מנהלת תפרסם את מרכיבי התשואה החודשית בציון תרומתו של כל אפיק השקעה לתשואה של קופות הגמל שבניהולה עבור כל קופה בנפרד לרבות כל מסלול בקופה מסלולית. הגוף המוסדי ידווח על מרכיבי התשואה באמצעות אתר האינטרנט שלו במקביל למועד פרסום הדוח החודשי באתר האינטרנט. גוף מוסדי יציג את מרכיבי התשואה עבור 12 החודשים האחרונים, כאשר החודש הראשון שיוצג הוא חודש ינואר 2009. על אף האמור לעיל, נתוני חודש ינואר 2009 וחודש פברואר 2009 יוצגו במקביל לפרסום נתוני חודש מרס 2009.

ג. חוזר 2009-9-17 מבנה אחיד מצומצם להעברת מידע מגוף מוסדי לבעל רישיון: הוראות סעיף 12 לחוק הייעוץ הפנסיוני, מחייבות בעל רישיון כהגדרתו בחוק האמור (להלן – בעל רישיון), להתאים את הייעוץ הפנסיוני או השיווק הפנסיוני שהוא נותן לצרכיו של כל לקוח ולבחור את סוג המוצר הפנסיוני, את המוצר הפנסיוני ואת הגוף המוסדי המתאימים לו ביותר, לאחר שבירר, בין היתר, את מצב החיסכון הקיים של הלקוח באמצעות מוצרים פנסיוניים. כמו כן, בעת מתן ייעוץ פנסיוני מתמשך ללקוח, נדרש היועץ הפנסיוני לשוב ולבחון את התאמת המוצר הפנסיוני נשוא הייעוץ לצרכיו של הלקוח, במהלך כל תקופת הייעוץ הפנסיוני. מטרת חוזר זה, הינה להסדיר את תהליכי העברת המידע בין גוף מוסדי לבעל רישיון, לצורך ביצוע ייעוץ פנסיוני או שיווק פנסיוני, ולצורך ייעוץ פנסיוני מתמשך.

ד. חוזר 2009-9-16 הוראות בדבר חישוב שווי נכסים לא סחירים של גוף מוסדי (מיום 16.08.09): מטרת חוזר זה היא קביעת עקרונות לאופן חישוב שווי נכסים בגופים מוסדיים ולתהליכי הבקרה עליהם.

ה. חוזר 2009-9-15 מערך התפעול והבקרה בתחום ההשקעות של גוף מוסדי (מיום 9.8.09): מטרת חוזר זה היא הבטחת קיומה של תשתית ארגונית לתפעול נכסי ההשקעה של גופים מוסדיים ובקרה על ניהולם, המאופיינת בהגדרת פעילויות חובה ותחומי אחריות ובהפרדה מבנית שעניינה מניעת ניגודי עניינים. תחילתו של חוזר זה ביום 1.1.10.

ו. חוזר 2009-9-13 בדבר הצהרה מראש של גוף מוסדי על מדיניות השקעה שלו (מיום 26.7.09): החוזר קובע חובת הצהרה צופה פני עתיד של הגוף המוסדי בדבר מדיניות ההשקעה הצפויה שלו במסלולים שונים, לרבות התייחסות למדדי ייחוס, וקובע את האופן והמועדים לפרסום ההצהרה והמידע הנדרשים.

ז. חוזר 2009-9-12 הבהרה - מינוי דירקטור על ידי גוף מוסדי (מיום 5.7.09): הבהרה בדבר היקף זכותו של גוף מוסדי להמליץ על זהות דירקטור שימונה על ידי בעל השליטה בחברה מסוימת.

ח. חוזר 2009-9-11 בדבר הגברת מעורבות הגופים המוסדיים בשוק ההון (מיום 21.6.09): בהמשך לפרסום תקנות בעניין (כפי שיפורט להלן), פורסם חוזר זה המסדיר את חובת הגוף המוסדי לפרסם את מדיניות ואת אופן ההצבעה שלו בפועל בתאגידים בהם הוא בעל זכות הצבעה.

ט. חוזר 2009-9-10 בדבר אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי (מיום 21.6.09): הוראות אשר נועדו ליישם את דרישות סעיף 404 של ה-SOX Act, באשר לאחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי וחוות דעת רואה החשבון המבקר לגבי הביקורת של הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

י. חוזר 2009-9-9 בדבר הסדרת אופן התנהלותם של הגופים המפוקחים במסגרת בירור תלונות ציבור (מיום 3.6.09): החוזר קובע את אופן ההתנהלות של גופים מוסדיים מפוקחים בטפלם בפניות ציבור שהממונה מברר, לרבות דרישה להמצאת מידע ומסמכים.

יא. חוזר 2009-9-8 בדבר העברת זכויות עמיתים שלא במזומן (מיום 7.5.09): קובע כללים להסדרה ולפיקוח, אשר בכפוף להם יכולים גופים מוסדיים להעביר זכויות עמיתים שלא במזומן בין קופ"ג ובתוך קופ"ג.

יב. חוזר 2009-9-7 בדבר טיפול בחובות בעייתיים ופעולות גופים מוסדיים לגביית חוב (מיום 6.4.09): החוזר נועד להבטיח פעולה אקטיבית לגביית חובות מצד גופים מוסדיים, באופן עצמאי או במשותף עם גופים אחרים. כמו כן, החוזר מגדיר מסגרת לצורך מעקב ובקרה שוטפים אחר חוב שבניהולו של גוף מוסדי, לבחינת מצב החוב בתיק נכסי ההשקעה שבניהולו, ולצורך גיבוש החלטה בדבר אמצעים שינקוט לגביית החוב ובדבר השתתפותו בתהליך הסדר חוב.

יג. חוזר 2009-9-5 הוראות לעניין רואה חשבון מבקר של גוף מוסדי . מטרת חוזר זה הינה קביעת כללים להבטחת פעילותו התקינה של רואה החשבון המבקר של גוף מוסדי, ובכלל זה, חובותיו ודרכי עבודתו, וכן חובותיו של הגוף המוסדי בקשר עם הביקורת החיצונית, בין היתר, בעניינים הבאים: מינוי והבטחת כשירותו של רואה החשבון המבקר, שיתוף פעולה של הגוף המוסדי המבוקר עם רואה החשבון המבקר, דיווח לממונה על אגף שוק ההון ביטוח וחסכון. תחילתו של חוזר זה מיום פרסומו, למעט ביחס להוראות מסוימות, בהתאם לקבוע בחוזר.

יד. חוזר 2009-9-4 גמול לדירקטורים חיצוניים בגופים מוסדיים, . מטרת החוזר הינה ליצור התאמה של תנאי הגמול של דירקטורים חיצוניים ונציגים חיצוניים בגופים מוסדיים המאוגדים כחברות פרטיות לתנאי הגמול של דירקטורים חיצוניים בגופים מוסדיים המאוגדים כחברות ציבוריות. ההתאמה האמורה באה לידי ביטוי על ידי החלת תקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס - 2000 לעניין הגמול שיש לשלם לדירקטור חיצוני, והכל בכפוף לתנאים ולשינויים המפורטים בחוזר. תחילתו של חוזר זה מיום פרסומו, למעט ביחס להוראת החוזר המתייחסת לדירקטורים חיצוניים מכהנים אשר תיכנס לתוקף בתוך 30 ימים מיום פרסום החוזר.

טו. הוראות לעניין מסמך הנמקה ומסירתו ללקוח (חוזר סוכנים ויועצים 2009-10-1 מיום 9.2.2009). חוזר זה מפרט את אופן עריכת מסמך ההנמקה - אותו מחויב בעל רישיון להעביר ללקוח והמפרט את הנימוקים להמלצתו בדבר כדאיות החיסכון באמצעות המוצר הפנסיוני עליו המליץ, את המידע המינימאלי שיש בו, את משך הזמן שבו על בעל רישיון לשמור העתק ממסמך ההנמקה ואת חובת הגוף המוסדי בעת צירוף לקוח למוצר פנסיוני. תחילתו של חוזר זה ביום 1.8.2009, למעט לעניין מילוי מסמך הנמקה באופן ממוחשב - לעניין זה מועד תחילה 1.8.2010.

טז. חוזר 2009-2-3 מערך ניהול ובקרת סיכונים בחברות מנהלות של קופות גמל (מיום 9.8.09): מטרת חוזר זה היא מיסוד תשתית בחברה מנהלת להבטחת אלה:

- ייעוץ אובייקטיבי, מקיף ורציף לדירקטוריון, לועדת ההשקעות, לוועדת האשראי ולהנהלת החברה המנהלת, לגבי כל סיכון מהותי לחסכונות המנוהלים בכל קופת גמל שבניהול החברה המנהלת, הגלום בנכסי ההשקעה המוחזקים כנגד חסכונות העמיתים.
- קיומם של כלים, משאבים ובקרות ראויים לזיהוי סיכוני שוק ואשראי הגלומים בנכסי ההשקעה המוחזקים כנגד חסכונות העמיתים בקופות גמל, למדידתם, למעקב אחריהם ולשליטה בהם.

יז. טיוטת חוזר בנושא כללי פרסום תשואה לגופים מוסדיים (19.7.09): כוללת מספר שינויים, לרבות פרסום תשואה שנתית בלבד, פרסום תשואה ממוצעת למסלול השקעה ל-3 ול-5 השנים האחרונות, פרסום מדד סיכון למסלול השקעה לתקופה של 5 שנים.

יח. טיוטת חוזר ניהול טכנולוגיות מידע בגופים מוסדיים (12.7.09): מיסוד כללים ותקנים לניהול ובקרה של מערכות המידע , וקביעת אורגנים מוגדרים בגוף המוסדי עליהם תחול אחריות לקביעת ויישום בקרה ופיקוח על תחום טכנולוגיית המידע בגוף.

יט. טיוטת חוזר בנושא התאמת מסלול החיסכון הפנסיוני למאפייני העמית (8.7.09): בהתאם לטיוטת תיקון התקנות בעניין, החוזר בא לקבוע את אופן הצטרפות העמיתים למוצרי החיסכון השונים בהתבסס על המאפיינים הייחודיים להם, ואת האופן שבו הגופים המוסדיים צריכים לנהוג על מנת להתאים את החיסכון לצרכי העמיתים, לאורך כל תקופת החיסכון.

כ. טיוטת חוזר - מדיניות תגמול בגופים המוסדיים (30.6.09): החוזר נועד לקבוע קווים מנחים לעניין גיבוש מדיניות תגמול של נושאי משרה בגופים המוסדיים ושל נושאי משרה ועובדים המועסקים במערך ההשקעות של הגוף המוסדי, לוידוא יצירת תמריצים העולים בקנה אחד עם טובת החוסכים (פיקוח ובקרה של ו. ביקורת, קביעת מדיניות תגמול בכפוף לעקרונות מסוימים ופרסומה).

כא. טיוטת חוזר - דרישות הון מחברות מנהלות (24.6.09): עדכון דרישות ההון החלות על חברות מנהלות, ע"מ להעניק מענה מספק לסיכונים להם חשופות החברות המנהלות.

כב. הוראות לעניין מסמך הנמקה ומסירתו ללקוח (חוזר סוכנים ויועצים 1-10-2009 מיום 9.2.2009). חוזר זה מפרט את אופן עריכת מסמך ההנמקה - אותו מחויב בעל רישיון להעביר ללקוח והמפרט את הנימוקים להמלצתו בדבר כדאיות החיסכון באמצעות המוצר הפנסיוני עליו המליץ, את המידע המינימאלי שיש בו, את משך הזמן שבו על בעל רישיון לשמור העתק ממסמך ההנמקה ואת חובת הגוף המוסדי בעת צירוף לקוח למוצר פנסיוני. תחילתו של חוזר זה ביום 1.8.2009, למעט לעניין מילוי מסמך הנמקה באופן ממוחשב - לעניין זה מועד תחילה 1.8.2010.

כג. טיוטת חוזר - מערך ניהול ובקרת סיכונים בחברות מנהלות של קופות גמל (3.6.09): יצירת תשתית מתאימה בחברה המנהלת לזיהוי ומדידה של סיכוני השוק וסיכוני האשראי להם חשופים חסכונות הציבור, למעקב שוטף אחריהם, לקבלת החלטות לקביעת מדיניות ולמסגרת דיווח. הקמת יחידת ניהול ובקרת סיכונים נפרדת מיחידת ניהול ההשקעות.

כד. טיוטת חוזר מערך התפעול והבקרה בתחום ההשקעות של גוף מוסדי (3.6.09): הבטחת קיומה של תשתית ארגונית לתפעול נכסי ההשקעה של גופים מוסדיים ובקרה על ניהולם. הקמת יחידה האחראית לבקרת קיום מלאי נכסי השקעה.

כה. טיוטת חוזר תיקונים בדיווח השנתי ובדיווח הרבעוני לעמיתים ולמבוטחים (13.5.09): הרחבת הפירוט הניתן לחוסכים במסגרת הדיווח השנתי והרחבת היקף המידע הניתן לחוסכים בדיווח הרבעוני ובאתר האינטרנט, לגבי דמי הניהול שגובה הגוף המוסדי, לגבי שיעורי הנחות ולגבי תנאי החיסכון הפנסיוני.

כו. טיוטת חוזר בדבר מנגנון גביית דמי ניהול (13.5.09): קביעת מנגנון לגביית דמי ניהול המבוססים על החזר דמי ניהול המשקף נכונה את דמי הניהול שסוכמו עם העמית.

כז. טיוטת חוזר איסוף מידע סטטיסטי אגב יישוב תביעות (5.4.09): כללים לאיסוף מידע סטטיסטי אגב יישוב תביעות, לשם פיקוח ואכיפה של הוראות הממונה, ולשם פרסום מדדים ביחס לאופן בו מיושבות תביעות על ידי הגופים המוסדיים, שיהוו כלי נוסף להשוואה בין הגופים.

כח. טיוטת חוזר נוהל איתור עמיתים ומוטבים (8.9.09) מטרת חוזר זה הינה יצירת מנגנון אפקטיבי וישים אצל הגופים המוסדיים, לאיתור עמיתים שהקשר בגינם נותק ולאיתור מוטבים לאחר מותו של העמית, וכן יידוע העמיתים או המוטבים כי קיימים כספים להם הם זכאים.

כט. טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשס"ט-2009 באה להסדיר את אופן הטיפול באיתור עמיתים שנותק הקשר עימם.

פרק ה' – בקרות ונוהלים

הערכת בקרות ונהלים לגבי הגילוי (sox 302)

בעקבות הנחיות שהוציאה הרשות לניירות ערך בארה"ב, במסגרת חוק "סרבנס אוקסלי" (Sarbanes-Oxley Act of 2002), פרסם הממונה על שוק ההון, הביטוח והחיסכון (להלן "הממונה") בשנים 2006-2007 חוזרים המטילים על הגופים המוסדיים לצרף לדוחות הכספיים הצהרות של המנהלים בדבר נאותות הנתונים הכספיים המוצגים בדוחות הכספיים של הפניקס ביטוח, הפנסיה והגמל (להלן "הגוף המוסדי") וקיומן ויעילותן של בקרות פנימיות, שנועדו להבטיח שמידע מהותי המתייחס לגוף האמור מובא לידיעתם. בהתאם לאמור, הקבוצה קיימה את ההליך הנדרש על פי סעיף 302 לחוק Sarbanes-Oxley, שכלל בחינה של תהליכי העבודה והבקרות הפנימיות בגוף המוסדי.
הנהלת החברה, בשיתוף המנכ"ל ומנהלת הכספים של הגמל, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את היעילות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הגמל. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגמל ומנהלת הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הגמל הינן יעילות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע ש הגמל נדרשת לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 30 בספטמבר 2009 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגמל על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הגמל על דיווח כספי.

הצהרות המנהלים בדבר נאותות הנתונים הכספיים המוצגים בדוחות הכספיים של החברה וקיומן ויעילותן של בקרות פנימיות ביחס לדוחות כספיים אלה מצורפות להלן בנספח לדוחות הכספיים.

אחריות בקרה פנימית על הדיווח הכספי (SOX 404)

הממונה פרסם חוזר ליישום הוראות סעיף 404 לחוק Sarbanes-Oxley באשר לאחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי וחוות דעת רואה החשבון המבקר לגבי הביקורת של הבקרה הפנימית על דיווח כספי. יישום הוראות חוזר זה מחייב ביצוע תהליך של בחינה רחבה של המערכות התפעוליות המרכזיות של החברה ונהלי העבודה והבקרה הקשורים בהן. בחוזר נקבע תאריך יעד לחתימה על ההצהרה במתכונת סעיף 404 לחוק האמור עד למועד פרסום הדוחות הכספיים לשנת 2009.

בדצמבר 2008 פרסם הממונה טיוטה לחוזר שטרם אושרה, לפיה:
עד למועד פרסום הדוחות הכספיים לשנת 2009 יסיים הגוף המוסדי את שלב התיעוד וכן את אימות תהליך התיעוד (Walk through).
עד למועד פרסום הדוחות הכספיים לשנת 2010 יסיים הגוף המוסדי את שלב קביעת תיחום הפרויקט (Scoping) של הדיווחים הנלווים.
רואה החשבון המבקר של הגוף המוסדי ייתן אישור בדבר עמידתו של הגוף המוסדי ביחס לסעיפים א' ו-ב' הנזכרים לעיל.
החתימה על ההצהרה במתכונת סעיף 404 של ההנהלה ומתן חוות דעת רואה החשבון המבקר לגבי הבקרה פנימית על דיווח כספי יישומו לראשונה במועד פרסום הדוחות הכספיים לשנת 2010.
בחודש יוני 2009 פורסם חוזר גופים מוסדיים 2009-9-10 המפרט את לוחות הזמנים הנדרשים ליישום דרישות סעיף SOX-404.
הוראות חוזר זה מבטלות את חוזר גופים מוסדיים 2007-9-9 ואולם אין בביטול החוזר כאמור כדי לגרוע מהחובות שחלו על הגופים המוסדיים לפי אותו חוזר עד יום פרסומו של חוזר זה ושהיו בתוקף ביום האמור.

החברה החלה בהיערכותה ליישום החוזר כאמור, ולצורך כך התקשרה עם חברות יעוץ חיצוניות, תוך אימוץ מודל ה- COSO המגדיר את מבנה הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי. תהליך ההיערכות של הגמל ליישום כאמור נעשה על פי "אבני דרך" שנקבעו בשיתוף עם היועצים.

הגוף המוסדי מינה מנהלת לפרויקט וועדת היגוי. נכון למועד עריכת הדוח, סיימה החברה את שלב זיהוי ומיפוי התהליכים ונמצאת בשלבים מתקדמים של תיעוד התהליכים, הערכת הסיכונים והבקרות הקיימות והערכת מידת יעילות הבקרות, לרבות ניתוח הפערים הקיימים אל מול מודל הבקרה הפנימית. עד השלמת התהליכים כאמור, תקבע החברה תוכנית לתיקון הליקויים, תכנון הפעילות המתקנת ויפורטו הגורמים בחברה שמונו כאחראים לתיקון הליקויים.

הפניקס ביטוח, החברה בקבוצה, התקשרה עם בית תוכנה לצורך רכישה והטמעה של תוכנה אשר תשמש לתיעוד התהליכים ולניהול ומעקב בדיקות וממצאים של הבקרות של הגוף המוסדי, לצורך הערכת האפקטיביות שלהן.

29.11.2009		
תאריך	יעקב צור יו"ר מועצת עמית	אבי אקהאוס מנכ"ל